

[Vejen.]

den danske Rigsdag er siden Grundlovens Givelse i 1849 gaaet frem efter den Linie, at saa snart der indenfor Menighederne har været rejst Krav om nye Former, har den og Regeringen været lydhør overfor disse Ønsker. Den danske Regering og Rigsdag var lydhør i Halvtredserne, da vi fik Loven om Sognebaandsløsning, en Lov, som kom til Verden under meget stærke Protester, dels fra Gøjstlighedens Side, dels fra Menighedernes Side, men Regeringen satte den Gang meget ind paa at faa den gennemført, og det lykkedes den ved at gøre Sagen til et Kabinetsspørgsmaal. Vi fik senere Loven om Oprettelse af Valgmenigheder, og vi har faaet Loven om Kirkers Brug. Den kirkepolitiske Linie, som altsaa er fulgt fra Grundlovens Givelse i 1849, fik en foreløbig Afslutning i 1903 ved Vedtagelsen af Loven om Menighedsraad. Ved denne fik Sogne- menighederne til en vis Grad Selvstyre, et vist økonomisk Selvstyre, og de blev i Stand til ogsaa at faa en Del Indflydelse paa Valget af Præster. Denne Lov om Menighedsraad af 1903 blev udvidet ved Kirkelovene af 1922. Vi havde jo i 1920 faaet nedsat en Kommission til Forberedelse af forskellige Ting angaaende Folkekirken, og denne Kommissions Arbejde resulterede i en længere Række af Kirkelove. Vi fik saaledes i 1922 Loven om Menighedsraad, Loven om Kirkers Bestyrelse, Loven om Vedligeholdelse af Kirker og Kirkegaarde, Loven om Sognebaandsløsning og om Brugen af Kirkerne, Loven om Adgang til Præsteembeder i Folkekirken og til sidst den Lov, som man fra visse Sider mener kan have uheldige Virkninger overfor Forholdet mellem Staten og Kirken, nemlig Loven om Bispeembeders Besættelse og Adgangen til Stiftbaandsløsning.

Det er fra visse Sider fremhævet, at disse Kirkeloves Vedtagelse paa visse Omraader kan virke uheldigt, idet Udøvelsen af den Myndighed, som Kirkeministerne hidtil har haft, bliver vanskeliggjort ved de Bemyndigelser, som Menighederne har faaet med Hensyn til Valg af Biskop og Adgangen til Stiftbaandsløsning. Jeg ser nu ikke, at der er nogen Fare i den Henseende. Det er jo klart, at der har været Punkter, hvor Menighedslivet har kunnet komme i Konflikt med Statsmagten, med Myndighederne, med Kirkeministeriet, men det har hidtil, synes jeg, vist sig, at disse Konflikter er blevet løst paa en god og sund Maade. Det har været Lovgivningsmagtens og de forskellige Kirkeministres Opgave ikke at lægge unødige Hindringer i Vejen for det

Arbejde, der er gjort ude i Menighederne, i Kirken. Det forekommer mig, at der ikke paa det nuværende Tidspunkt er nogen som helst Grund til at gaa til Nedsættelse af et saadant kirkeligt Udvalg. Det er jo kun en fem, seks Aar siden vi fik det Kompleks af Kirkelove, her er omtalt, og det forekommer mig, at de skal prøves og føres ud i Livet endnu nogle Aar, for at man kan faa at se, hvordan de virker. Derfor synes jeg, at det er upaakrævet at gaa til Nedsættelse af et saadant kirkeligt Udvalg nu, og vi fra Venstres Side kan ikke medvirke dertil.

Til Slutning vil jeg gerne gøre nogle Bemærkninger om Sagen i al Almindelighed. Det Arbejde, der er gjort indenfor Folkekirken siden 1849, maa siges at have været til den allerstørste Velsignelse for vort Folk. Det, at de forskellige kirkelige Retninger har kunnet arbejde Side om Side, har en Betydning, der ikke maa undervurderes. Hvor helt anderledes vilde det ikke have set ud, hvis Rammerne havde været saa snævre, at denne eller hin Retning havde set sig nødsaget til at gaa ud af Folkekirken. Det Parti, jeg har den Ære at tilhøre, har den Opfattelse, at den Frihed, Menighederne gennem Kirkelovene af 1922 har faaet paa de forskellige Omraader, i høj Grad vil medvirke til, at de tager det kirkelige Arbejde op. Jeg frygter for, at Nedsættelsen af et saadant kirkeligt Udvalg, som der her er Tale om, vil virke splittende indenfor Menighederne, vil bringe øget Uro. Vor Grundlov tilsikrer Trofrihed, Samvittighedsfrihed, og det er vel, naar alt kommer til alt, det største Gode. Grundloven har givet. Og jeg haaber, at alle, uanset politisk Opfattelse eller kirkelige Retninger, til enhver Tid vil staa Vagt og Værn derom. Hvis der her i vort Lands lovgivende Forsamling fandtes Tendenser, der gik ud paa under den ene eller den anden Form at fratage os den Trofrihed, som er tilsikret os ved Grundloven, var det en anden Sag, saa var det paa høje Tid, at vi optog til Drøftelse Formaalstjenligheden af en fuldstændig Adskillelse mellem Stat og Kirke. De to politiske Partier, der her gaar sammen om Nedsættelsen af et kirkeligt Udvalg, er i deres Grundopfattelse saa vidt forskellige, at man paa Forhaand maa stille sig tvivlende overfor Muligheden af et Resultat. Fuldstændig Adskillelse af Stat og Kirke vil sandsynligvis medføre Oprettelsen af en eller flere frie Kirker. Paa anden Maade er det vanskeligt at tænke sig Forholdene efter en fuldstændig Adskillelse. Skulde Adskillelsen derimod kun gælde Kir-